

Ēka Bauskā, Saules ielā 4A

Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija

Pasūtītājs: Indra Liepa

Saules iela 4A, Bauska, Bauskas novads, LV – 3901

e-pasts: liepaindra@gmail.com

tālrunis: 26363407

Līgums: Nr. 2/2022. noslēgts 2022. gada 6. maijā

Izpildītājs: SDV Ina Līne

Reģ.nr. 11116412087

Biržu iela 10 – 14, Bauska, Bauskas novads, LV 3901

e-pasts: inline@inbox.lv

tālrunis: 29129916

Saturs

Ievads	3. lpp.
Ēkas vēsture un būvvēsture	4. lpp.
Apjoms, konstrukcijas, plānojums	11. lpp.
Logi un durvis	18. lpp.
Jumts	22. lpp.
Iekštelpas	31. lpp.
Secinājumi, rekomendācijas	36. lpp.
Sākotnējās fasādes rekonstrukcijas zīmējums	39.lpp.
Fasādes renovācijas priekšlikums	40.lpp.
Izmantotie informācijas avoti	41.lpp.
Publikācijas	42.lpp.
Izraksts no VKPAI rīkojuma nr. 2/15 (01.04.2011.) VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJAS REKOMENDĀCIJAS Nr. 2011-3 VĒSTURISKO ĒKU ENERGOEFEKTIVITĀTES UZLABOŠANAI.	44. lpp.
Izraksts no saistošajiem noteikumiem par Bauskas novada pašvaldības līdzfinansējumu kultūras pieminekļu saglabāšanai.	44. lpp.

Ievads

Ēka Bauskā, Saules ielā 4A, atrodas valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa “Bauskas vecpilsēta” (valsts aizsardzības nr. 7425, KM 1998. gada 29. oktobra rīkojums Nr. 128) teritorijā. Būve kopumā saglabājusi apjomu, kāds tas radies 20. gadsimta sākumā.

Lai noskaidrotu celtnes kādreizējo izskatu, kas ļautu rekonstruēt ēkas sākotnējo veidolu un palīdzētu tai organiski iekļauties Bauskas vecpilsētas vēsturiskajā vidē, veikta celtnes arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija. Darbs pasūtīts saistībā ar īpašnieka ieceri veikt ēkas fasādes remontu. Izpildot Bauskas novada domes 2021. gada 30. septembrī apstiprinātos saistošos noteikumus Nr. 6, celtnēm Bauskas vecpilsētas teritorijā pirms šādu darbu sākšanas jāveic ēkas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija ar mērķi konstatēt, fiksēt un novērtēt vēl esošās ēkas autentiskās substances, kā arī dot rekomendācijas to saglabāšanai, renovācijai un restaurācijai.

Inventarizācijas organizētāji, dalībnieki un apstākļi

Ēkas inventarizāciju pasūtīja Indra Liepa, noslēdzot līgumu ar *Mg. art.* Inu Līni. Inventarizācija veikta 2022. gada maijā un jūnijā. Konsultācijas un palīdzību informācijas precizēšanā sniedza Bauskas muzeja galvenā krājumu glabātāja Ilva Strautzele. Sākotnējās fasādes rekonstrukcijas zīmējumu un renovācijas priekšlikumu vizualizēja Edgars Bruģis. Inventarizācijā apsektas gan mājas fasādes, gan iekštelpas, ieskaitot bēniņus.

Inventarizācijas atskaites saturs un forma

Inventarizācijas rezultāti apkopoti vienā sējumā, kas sagatavots trijos eksemplāros – divi pasūtītājam, viens izpildītājam. Pasūtītājam inventarizācijas teksts un attēli iesniegti arī digitālā formātā.

Pētniecības metodes

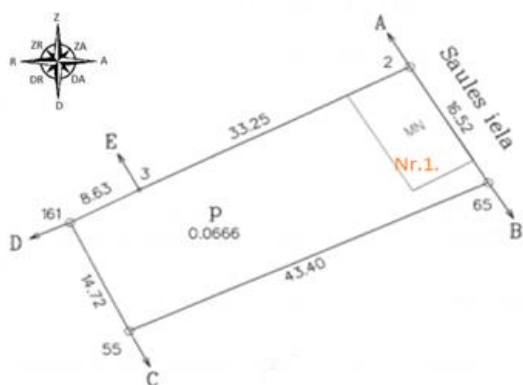
Vēsturiskās, izogrāfiskās un dokumentālās informācijas apzināšana un apkopošana, ēkas vizuālā apsekošana, foto fiksācija.

Ēkas vēsture un būvvēsture

1. attēls. Ēka Saules ielā 4A

Uz gruntsgabala Bauskā, Saules ielā 4A, atrodas viena ēka (1. attēls.) (kadastra Nr. 4001 004 0019 005). Ēka ar garāko fasādi orientēta gar Saules ielu, plānā nr. 1. (2. attēls).

2. attēls. Ēkas Saules ielā 4A novietojums gruntsģabalā un tās orientācija pēc debespusēm

Ielas nosaukumi un numuri

Iela, kurā atrodas pētāmā ēka, savieno Plūdoņa un Rīgas ielu un, bijusi bruģēta jau kopš 1866. gada.¹ Sākotnēji tā saukta par Skursteņslaucītāju ielu, bet 1935. gadā ar pilsētas valdes lēmumu pārdēvēta par Saules ielu². Sākotnējā ēkas adrese bija Saules iela 4, bet kopš 2005. gada Saules iela 4A.

¹ LVVA, 645. fonds, 570. lieta

² Valdības Vēstnesis Nr. 153., 11.07.1935.

Ziņas par ēkas vēsturi

Pētāmais gruntsgabals un ēka atrodas Bauskas vecpilsētas teritorijā iepretī bijušajai Bauskas latviešu draudzes baznīcai. Tomēr līdz 19. gadsimta beigām gruntsgabalam nav piešķirts numurs un arī apbūve nav konstatējama.

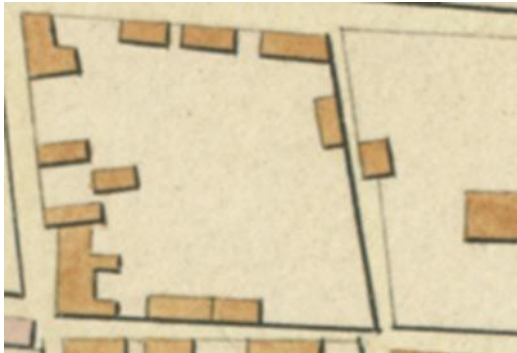
1840. gada pilsētas plānā pretī baznīcai gruntsgabals vēl nav iezīmēts (4. attēls).

3. attēls.

1840. gada Bauskas pilsētas plāns.

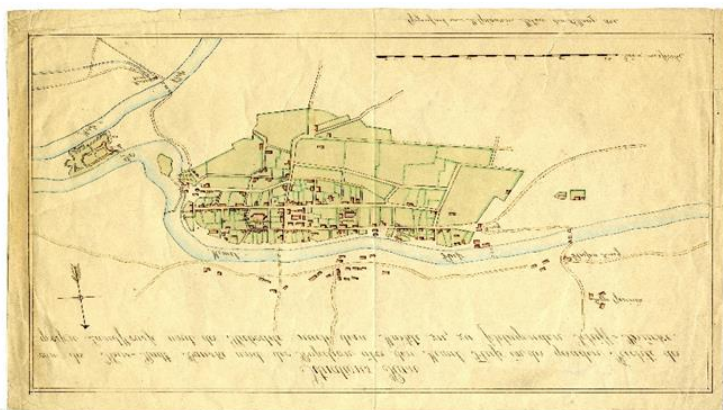
LVVA, 6828. fonds, 2. apraksts, 454. lieta, 43. lapa

4. attēls. 1840. gada Bauskas pilsētas plāna fragments.

LVVA, 6828. fonds, 2. apraksts, 454. lieta, 43. lapa

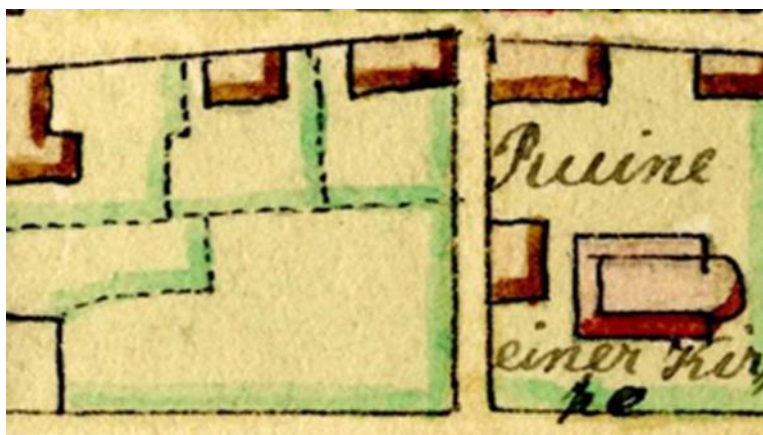
1848. gada plānā iepretī baznīcas drupām gruntsgabals jau iezīmēts, bet kartē tam nav atzīmēts numurs un uz tā arī nav apbūves (6. attēls).

5. attēls.

1848. gada Bauskas pilsētas plāns.

LNB, RRGN, inv. Nr. RKt. L-2/63

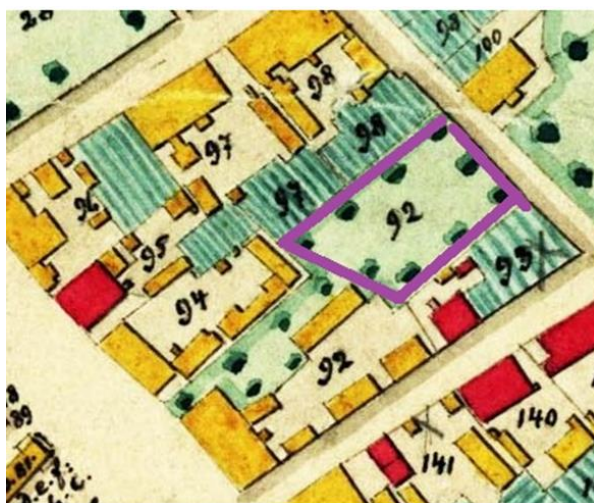

6. attēls.
1848. gada Bauskas pilsētas plāna fragments.
LNB, RRGN, inv. Nr. Rkt.L-2/63

Aizputes apriņķa revizora E. Nazarova (*E. Nasarow*) 1882. gada plānā redzams, ka no 1848. gada plānā atzīmētā gruntsgabala visā kvartāla platumā no Skursteņslaucītāju ielas līdz Pasta ielai, kas te assignēts ar nr. 92, ir atdalīts neliels laukums ar nr. 93. Daļa teritorijas nr. 92. apbūvēta, bet pētāmajā daļā iezīmēts augļudārzs un tur apbūves nav (8. attēls).

7. attēls. 1882. gada Bauskas pilsētas plāns. LVVA, 1697. fonds, 156. apraksts, 106. lieta

8. attēls.
1882. gada Bauskas plāna fragments ar konkrēto gruntsgabalu (nr. 92).
LVVA, 1697. fonds, 156. apraksts, 106. lieta

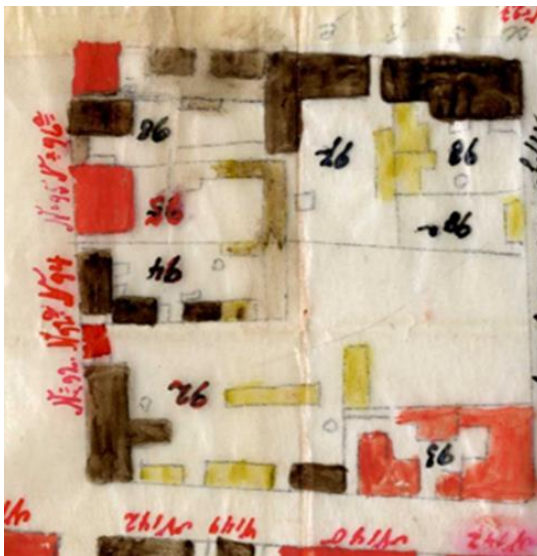
1899. gada plānā gruntsgabala konfigurācija ir analoga situācijai 1882. gadā, bet pētāmajā teritorijā iezīmēta kāda, domājams, koka ēka (10. attēls).

9. attēls.

1899. gada Bauskas pilsētas plāns.

LVVA, 544. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta, 71.a lapa

10. attēls.

Fragments no 1899. gada Bauskas pilsētas plāna.

LVVA, 544. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta, 71.a lapa

Dokumenti vai ēkas celtniecības projekti šajā pētniecības stadijā nav atrasti, tomēr diezgan droši var apgalvot, ka ēka celta 1914. gadā, par ko liecina uzraksts uz ēkas jumta izbūves koka konstrukcijām (11. attēls).

11. attēls.

Atzīme par ēkas celšanas gadu – 1914 – uz bēniņu izbūves koka konstrukcijas

Pašreizējā konfigurācijā ēka pirmo reizi plānā konstatējama 1956. gada PSRS Celtniecības ministrijas projektēšanas institūta nr.1. Rīgas nodaļā izgatavotajā Bauskas pilsētas plānā (12.

attēls). Pētāmajā gruntsgabalā iezīmēta ar blakus esošo ēku sabloķēta mūra ēka, un burti KŽ liecina, ka tā izmantota kā dzīvojamā ēka. Pagalmā uzrādītas trīs koka ēkas ar uzrakstu DN, domājams, šķūņi. Visticamāk ēka pēc otra pasaules kara pielāgota dzīvoklim. Domājams tieši šajā laikā “aklā” loga vietā iebūvētas durvis un izbūvēts logs, izjaucot pilastra mūrējumu ielas fasādē. Pagalma fasādē aizmūrētas durvis. Iekštelpas sienu krāsojumu zondāžās atklātas piecas krāsu kārtas, kas raksturīgas dzīvokļu krāsojumam.

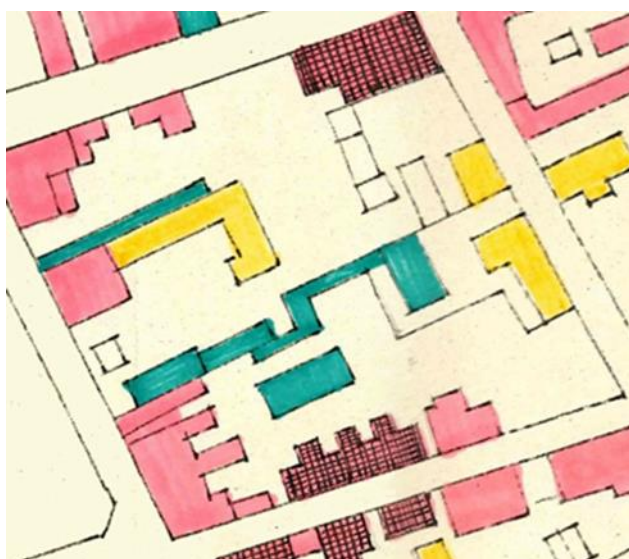

12. attēls.

Ēku izvietojums gruntsgabalā 1956. gadā. Fragments no Bauskas pilsētas 1956. gada topogrāfijas (M1:500).

Bauskas novada Būvvaldes arhīvs, inv. Nr. 35.

Bauskas vecpilsētas reģenerācijas plānā ar apbūves izvērtējumu, ko 1985. gadā sastādīja arhitekts Ilze Bākule, pētāmā celtnē novērtētā kā neitrāla apbūve (13. attēls).

13. attēls.

Bauskas vecpilsētas reģenerācija plāna fragments. 1985. gads. VKPAI PDC

2005. gadā pētāmā ēka kopā ar gruntsgabalu atdalīta no nekustamā īpašuma Plūdoņa ielā 17.

2012. gadā Arhitektoniskās izpētes grupas (AIG) sastādītajā pilsētas plānā ēka datēta kā apbūve, kas veidojusies laika posmā no 1914. līdz 1930. gadam un atzīmēta kā pilsētbūvnieciski nozīmīga ēka, kurai vajadzīgas atsevišķas izmaiņas vēsturiskā veidola atjaunošanai (14. attēls).

14. attēls. Saudzējamās un potenciāli rekonstruējamās zonas Bauskas vēsturiskā centra inventarizācijā iegūtie rezultāti. 2012. un 2013. gads. AIG

Informācija, kas atrodama 1912. gadā izdotajā Rihtera adrešu grāmatā, ļauj secināt, ka 20. gs. sākumā konkrētais gruntsgabals sadalīts un puse no tā (nr. 92), tuvāk Pils (tagad Plūdoņa) ielai pieder Levitam Feitelsonam, savukārt otra daļa (nr. 92b) pieder Bruno Lodingam (1880–1946)³. 1940. gada fotogrāfijā (17. attēls), kurā fiksēti īpašumi, kas piederējuši vācu tautības cilvēkiem, kuri 1939. gadā aizbrauca no Latvijas, redzams, ka zemes gabala un ēku īpašniece (92b) ir Zelma Lodings (1883–1952) .⁴ 1940. gadā pētāmā ēka bija vienā kopīpašumā ar blakus esošo celtni (pašreiz Saules iela 4), domājams abas izmantotas kā noliktavas.

Bruno Lodings bija pilsētā labi pazīstams vācu uzņēmējs, kam piederēja alus brūzis. No 1919. gada marta līdz decembrim viņš bija Bauskas pilsētas galva. Vēlāk, jau pēc kara, kā vācu saraksta kandidāts Bruno Lodings vairākas reizes tika ievēlēts pilsētas domē⁵ un bija diezgan aktīvs sabiedriskajās norisēs. Pēc Pirmā pasaules kara Bruno Lodings vadīja Bauskas Vācu vecāku savienības nodaļu, kas līdz 1939. gadam Rīgas ielā 13 uzturēja pilsētas vācu pamatskolu.

1923. gadā tika svinēta Lodinga alus brūža 50 gadu pastāvēšanas jubileja.

1939. gada 13. novembrī Bruno Lodings un Zelma Lodinga, atbilstoši 1939. gada līgumam par Latvijas vācu tautības Latvijas pilsoņu repatriāciju, zaudēja Latvijas pavalstniecību.⁶

1939. gada 16. oktobrī Bauskas apriņķa priekšnieka vietas izpildītājs Asaris parakstīja divus rīkojumus par izceļojošo personu atstātajiem īpašumiem, kas uz laiku pārgāja apriņķa valdes valdījumā.⁷ Tika pārņemti 26 vāciešu atstātie īpašumi, arī abas Zelmai Lodingai piederošās ēkas Saules ielā 4.

³ Richter's Baltische Verkehrs- und Adressbücher. II Band. Kurland, 1912, s.

⁴ LVVA, 4590. fonds, 1. apraksts, 2733. lieta

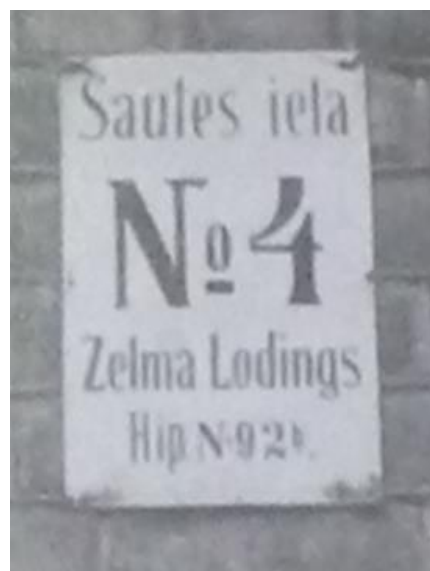
⁵ Latvī, Nr. 140, 17.02.1922

⁶ Valdības Vēstnesis, Nr. 25, 14.11.1939

⁷ Bauskas Vēstnesis, Nr. 42, 20.10.1939

15. attēls. Ielas fasāde Saules iela 4.
LVVA, 4590. fonds, 1. apraksts, 2733. lieta

16. attēls.
Īpašuma plāksne Saules ielā 4.
LVVA, 4590. fonds, 1. apraksts,
2733. lieta

17. attēls. Ielas fasādes
fragments Saules ielā 4.
LVVA, 4590. fonds, 1. apraksts,
2733. lieta

18. attēls. Bruno un Zeltas Lodingu kapu plāksne Bauskas Vecajos kapos. Foto 2022. gads

Tirdzniecības apvienības administrācija 1987. gada maijā paziņoja, ka Saules ielā ierīkots tukšās taras pieņemšanas punkts.⁸

Kopš 1996. gada īpašums pieder Ivo Valteram, un inventarizācijā tas nosaukts par vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības ēku.

2000. gadā daļā ēkas ierīkots z/s "Kristāli" ziedu veikals, kas pastāvēja tikai pāris gadu.

2005. gadā īpašums tika atdalīts no īpašuma Pasta ielā 17.

Apjoms, konstrukcijas, plānojums

Inventarizējamā ēka ir vienkārša sarkanu ķieģeļu mūra ēka, segta ar divslīpju jumtu, ar garāko fasādi tā orientēta gar Saules ielu (plānā nr. 1) (2. attēls).

Ceļot ēku, kā tās ZR ārsiena izmantota blakus esošās Saules ielas celtnes DA siena un abas ēkas savienojušas divas durvis. Ar starpsienu ēka sadalīta divās daļās. Bēniņos redzams, ka ēka vienkārši piebūvēta vecākajai mājai, tās ZR siena ir otras mājas siena (19. attēls). Tā kā pētāmajai ēkai trūkst vienas ārsienas, jādomā, ka bijis iecerēts to ar savilci stiprināt pie blakus mājas sienas. DR fasādē zem loga redzams S veida mūra enkurs, kas bijis paredzēts ēkas "savilkšanai" (20. attēls), tomēr pie ēkas ZR sienas nav redzamu pēdu, ka tas ticis izdarīts (21. attēls).

19. attēls. Jumta savienojuma vieta ar blakus ēku, ZR siena

⁸ Komunisma ceļš, Nr. 57, 14.05.1987.

20. attēls. Ventilācijas logs ar S veida mūra enkuru DA fasādē

21. attēls. Mūra enkura stiprinājums ēkas bēniņos. Nav redzamu pēdu, ka būtu bijusi savilce uz ZR sienu

Ielas fasādē ēkas pamati mūrēti no dolomīta un apmesti ar cementa apmetumu, to augšpusē noslēdz būves sienai perpendikulāri mūrētu sarkano ķieģeļu rinda. Gala un pagalma fasādēs pamati mūrēti no ķieģeļiem.

Ēkai nav pagraba un pamati samērā sekli, tāpēc fasādi stipri bojā mitrums, kas nāk no zemes (30. attēls). Ielas fasādes pamati apmesti ar cementu, plaisas labotas ar cementu.

22. attēls. Ēkas pamati ielas fasādē

23. attēls. Ēkas pamati ielas fasādē

24. attēls. Ēkas pamati DR fasādē

25. attēls. Ēkas pamati DA fasādē

Mājas sienas mūrētas no sarkaniem ķieģeļiem. Ielas fasādei sākotnēji bijis dzeltens krāsojums un mūrējums izšuvots ar melni ietonētas masas šuvēm ar valnīti (27. attēls). Krāsojums un ķieģeļu šuvojums konstatējams tikai ielas fasādē, saglabājies atsevišķās vietās.

Ēkai ir vienkārša neapmesta divpakāpju ķieģeļu mūrējuma dzega.

Mūrētie ķieģeļu pilastri sadala ielas fasādi (ZA) trijos vienādos laukumos, katrā sākotnēji izbūvētas “aklās” logailas, kuru augšdaļu iezīmē vertikāli likti ķieģeļi ailas pārsegumā.

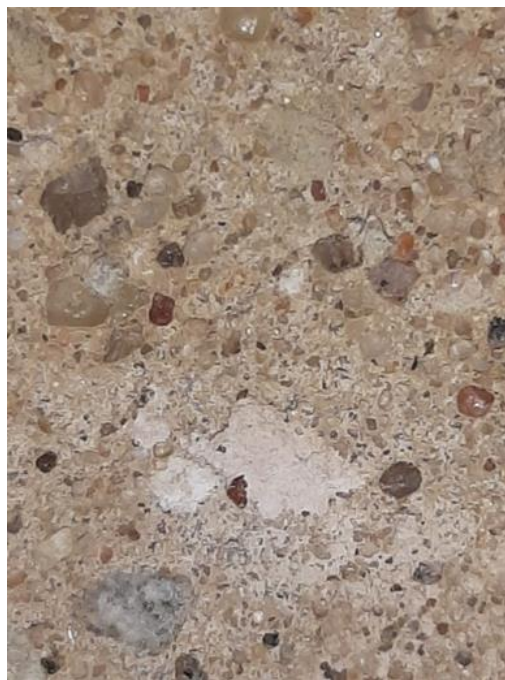
26. attēls. Ēkas ielas ZA fasāde

27. attēls.
Fragments ar dzeltenās
krāsas paliekām un melno
šuvojumu ZA fasādē

28. attēls. Oriģinālās logailas apmetuma fragments ar melnā ķieģeļu šuvējuma paliekām

29. attēls. Oriģinālās logailas apmetuma fragments ar kaļķa krāsojuma paliekām

30. attēls. Mitruma bojājumi ZA fasādē

DR fasādi sadala mūrēta ķieģeļu starpdzega, fasādes zelminī atrodas trīsstūrveida ventilācijas logs. Zem loga – S veida metāla mūra stiprinājums (31. attēls). Vēl viens metāla mūra stiprinājums redzams zem starpdzegas fasādes centrā (32. attēls).

31. attēls.
Ēkas DA siena, vērsta
pret Plūdoņa ielu

32. attēls.
Mūra enkurs pie starpdzegas DA fasādē

Fasādē konstatējami dažādu laiku uzraksti.

33. attēls. Uzraksts DA fasādē

34. attēls. Uzraksts DA fasādē

35. attēls. Uzraksts DA fasādē

36. attēls. Uzraksts DA fasādē

37. attēls. Uzraksts DA fasādē

38. attēls. Metāla detaļa DA fasādē

DA fasādes rietumu stūra mūra izbrukums labots ar vēlāka laika ķieģeļiem. Ķieģeļi un javas veids līdzīgs kā pagalma puses aizmūrētajam logam un durvīm. Labojot stūra izbrukumu, nav nostiprināti pamati, tāpēc māja šķiebjas un plaisas mūrī paplašinās. Plaisas mūrī aizdarītas ar cementu.

39. attēls. Nobrukušā stūra labojums ar ķieģeļiem DA fasādē

40. attēls. DA fasādē plaisas aizdarinātas ar cementu

DR fasādes ķieģeļu mūrējums ļoti sliktā stāvoklī, lielos laukumos ķieģeļi izbīruši, sadalījušies. Dzega vietām izdrupusi, ūdens notekas zudušas. Mūri bojā mitrums, kas ceļas no pamatiem.

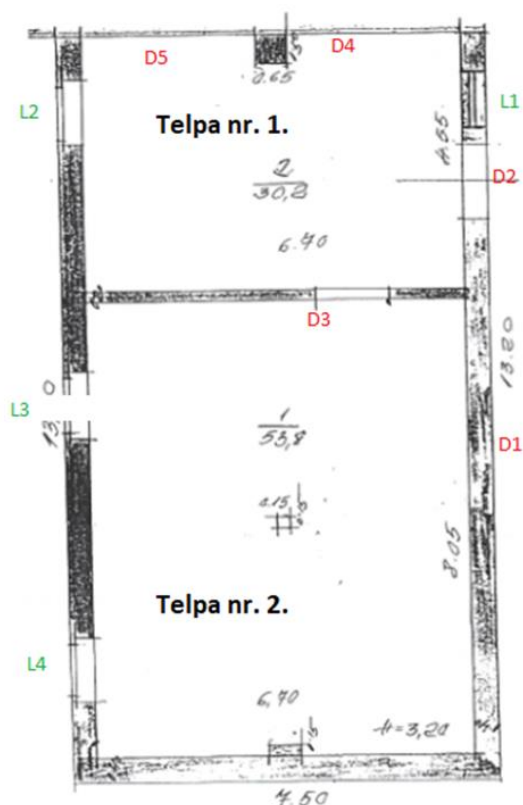

41. attēls. DR (pagalma puses) fasādes kopskats

42. attēls. Mitruma bojātie ķieģeļi pagalma fasādē

Logi un durvis

43. attēls. Inventarizācijas plāns ar durvju un logu numerāciju

Sākotnēji ēkai ielas pusē, t. i., ZA fasādē nebija ne durvju, ne logu, tie ierīkoti tikai 20. gadsimta otrajā pusē (D2 un L1 plānā) un 21. gadsimta sākumā (D1 plānā) (43. attēls).

Durvis

44. attēls. Durvis nr. 1 (plānā D1)

45. attēls. Durvis nr. 2 (plānā D2)

Durvis nr. 1 ieliktas sākotnējās aklās logailas platumā, aila apmesta ar cementa apmetumu. Durvju izmūrēšana veikta pēc 2004. gada, jo 2004. gada inventarizācijas plānā tās vēl nav iezīmētas. Mūrējumā redzams, ka aila bijusi platāka, iespējams sākotnēji paredzēta logam, kas vēlāk nomainīts pret durvīm. Pie durvju aila uzmūrēti divi cementa pakāpieni, durvju vērtne izgatavota no saplākšņa (44. attēls).

Durvju nr. 2 aila izveidota platāka nekā sākotnējā logaila. Durvju aila apmesta ar cementa apmetumu, pie tās divi cementa pakāpieni. Durvju vērtnes ieliktas aila dziļumā, fasādē iestiprināts pelēki krāsots metāla divviru durvju režģis (45. attēls).

Koka pildīnu divviru durvju vērtnes izgatavotas asimetriskas, proporcijā 3:1 (46. attēls). Durvju vērtnes platākajā daļā ir sešu rūšu stiklojums, šaurākajā vērtnē divu rūšu stiklojums (47. attēls). Durvīm konstatēti divi krāsu slāņi – apakšā olīvzaļš, virs tā pelēks.

Patlaban esošās vērtnes ir ļoti utilitāras un tām nav kultūrvēsturiskas vērtības.

46. attēls.

Durvis nr. 2. Skats no ielas puses

47. attēls.

Durvis nr. 2. Skats no ēkas iekšienes

Logi

Ēkā saglabājušas 3 sākotnējās logailas pagalma pusē un viena 20. gadsimta 50. gados izmūrēta logaila sākotnējā aklā loga vietā. Logs bijis arī DA fasādes zelminī – ieliekams, domājams, stiklots trīsstūrveida logs, kura stiprinājuma cilpas saglabājušās loga kārbā.

48. attēls. Logs nr.1 (plānā L1)

ZA fasādē izbūvēts viens logs, izjaucot pilastra mūrējumu un fasādes simetriju. Logaaila apmesta ar cementa apmetumu. Domājams, logs izbūvēts tajā pašā laikā, kad tapušas durvis nr. 2. Tas ir neverams sešu rūšu koka logs. Zondāžās atrasti trīs krāsu slāņi – sarkanbrūns, pelēks un balts. Logam priekšā dekoratīvs, pelēki krāsots metāla režģis. Durvis un logs iebūvēti pēc Otrā pasaules kara, kad vienā ēkas daļā tika iekārtots dzīvoklis, jo 1956. gada pilsētas plānā ēka atzīmēta kā ģieģeļu dzīvojamā ēka.

Sākotnējās logaailas konstatējams ēkas pagalma (DR) fasādē. Te izbūvētas trīs šauras logaailas, kas, atbilstoši ēkas oriģinālajam pielietojumam – noliktava – bijušas aizrestotas.

49. attēls. Logs nr. 2 (plānā L2)

50. attēls. Logs nr. 3 (plānā L3)

Loga nr. 2 ailā ielikts koka rāmis, kurā iestrādāti četršķautņaini metāla stieņi (49. attēls). Loga kārbā saglabājusies vērtnes nostiprinājuma cilpa, kas liecina, ka sākotnēji te bijusi uz iekšpusi verama stiklota vērtne. Pēc tam logaaila no iekšpuses aizmūrēta ar sarkanajiem ģieģeļiem. Fasādes daļā palodze nav izmūrēta, ailas apakšdaļā cementa apmetums.

Logs nr. 3 ir koka logs ar vienu vertikālu šķērsi un metāla stieņiem telpas iekšpusē. Āra palodzes vietā – cementa apmetums. Aiznaglots ar dēļiem no ārpuses (50. attēls).

51. attēls. Logs nr. 4 (plānā L4)

Logs nr. 4 koka logs, ar vertikālu šķērsi un metāla stieņiem no iekšpuses. No ārpuses aiznaglots ar dēļiem. Āra palodzes vietā cementa apmetums (51. attēls).

DR fasādē starp otro un trešo logu izbūvēta durvju aila, kas vēlāk, telpu pielāgojot dzīvošanai, aizmūrēta. Domājams šeit ir bijušas sākotnējās ieejas durvis (52. attēls).

52. attēls. Sākotnējo durvju vieta pagalma fasādē

53. attēls. Aizmūrētā pagaidu loga vieta

Fasādē starp trešo un ceturto logu aizmūrēts laukums, kas izskatās pēc loga, bet tagad nav iespējams konstatēt, vai logs ir bijis izbūvēts. Mūrējuma veids tāds pats kā ēkas D stūrī.

Jumts

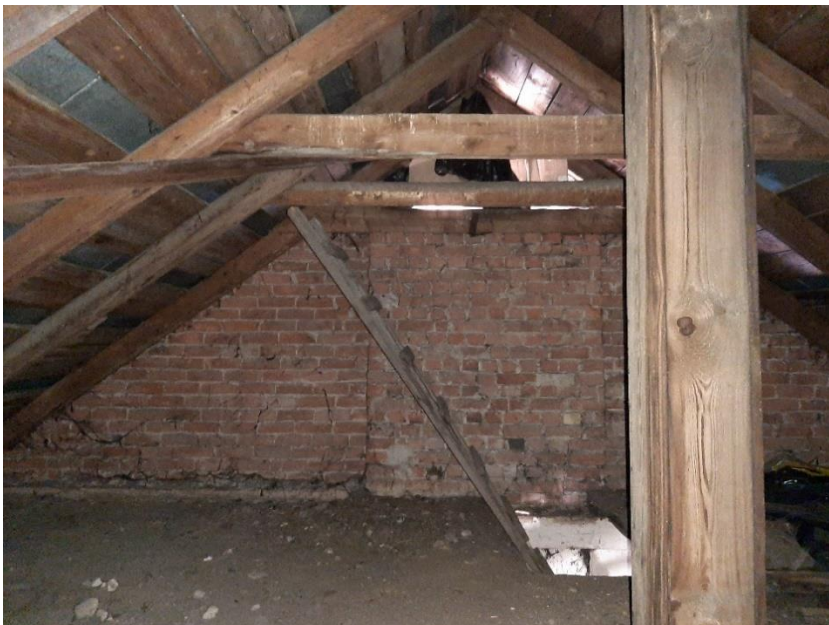
Ēkai saglabājusies sākotnējā divslīpju jumta konstrukcija, 12 spāru pāri balstās uz korpusa ārsienām.

Koka jumta konstrukcija ar dēļu latojumu zem skārda loksnēm. Spāres korē savienotas, nostiprinot savienojuma vietu ar abām spārēm caururbtu koka tapu. Šķērssijām izmantoti materiāli, kas “gadījušies pa rokai” – gan nemizoti balķi, gan dēļi, kas jau lietoti būvniecībā. Uz šķērssijām konstatējamas meistarų izdarītās atzīmes.

54. attēls. Bēniņi, skats uz ZR

Redzamas sijas, divi koka ventilācijas skursteņi un blakus esošās ēkas siena

55. attēls. Bēniņi, skats uz DA

56. attēls. Dēļu latojums zem skārda loksnēm

Jumta konstrukcijas izgatavotas no priedes koksnes, spāres sastiprinātas ar caurejošu koka tapu. Virs spārēm – dēļu latojums (56. attēls).

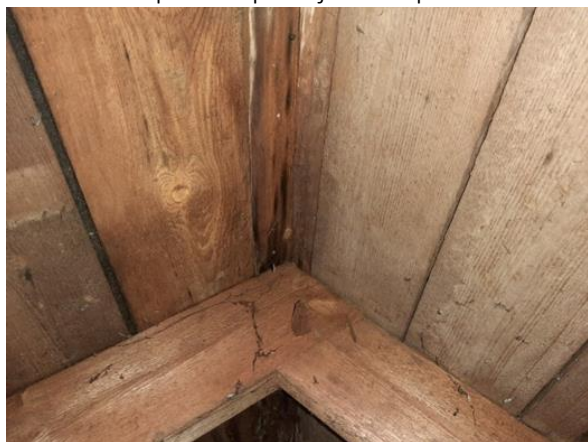
57. attēls. Spāru stiprinājuma tapa

58. attēls. Spāru stiprinājuma tapa

59. attēls. Spāru stiprinājuma tapa

60. attēls. Spāru stiprinājuma tapa

61. attēls. Meistaru atzīmes uz sijām

62. attēls. Meistaru atzīmes uz sijām

63. attēls. Meistaru atzīmes uz sijām

Ēkas divslīpju jumts segts ar skārdu.

64. attēls. Jumta segums no ielas puses

Divslīpju jumts sākotnēji klāts ar Zviedrijas firmas “Stokholm Galvaniseringsfabrik” (1895-1969) cinkotā skārda loksniem.

65. attēls. “Stokholm Galvaniseringsfabrik” jumta skārda loksnes
1920. gadi, 73 x 46 cm.
Kalmāras lēnes muzejs,
inv. nr. KLM046271

Jumta seguma lokšņu izmērs: 130 x 63 cm. Jumtā vietām redzami kara laika šāviņu atstātie bojājumi, kas laboti ar skārda gabaliem (70., 71., 72. attēls). Jumta segumā konstatējamas ne tikai sākotnējās cinkotā skārda loksnes, bet lielos laukumos arī vēlāka laika labojumi ar skārda loksniem, kas stipri sarūsējušas (66. attēls).

66. attēls. Divi veidu jumta seguma skārds

67. attēls. Jumta skārda firmas zīmoga fragments

68. attēls. Jumta skārda firmas zīmoga fragments

69. attēls. Jumta skārda loksnes fragments

70. attēls. Šāviņu radītie jumta bojājumi

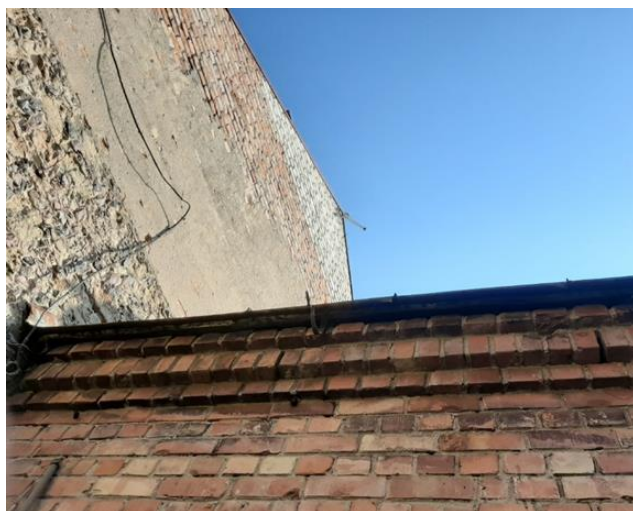

71. attēls. Šāviņu radītie jumta bojājumi

72. attēls. Šāviņu radīto jumta bojājumu labojums

Sākotnēji ēka bijusi aprīkota ar skārda ūdens notekām. Notekas ļoti bojātas, pagalma pusē pilnīgi zudušas, saglabājušies tikai oriģinālie notekcauruļu stiprinājumi. Ielas pusē notekcaurules stipri sarūsējušas, fasādē saglabājušies notekcauruļu stiprinājumi.

73. attēls. Notekcauruļu stiprinājumi pagalma fasādē

74. attēls. Notekcaurule un stiprinājumi ielas fasādē

75. attēls. Notekcauruļu stiprinājumi ēkas ielas fasādē

76. attēls. Notekcauruļu stiprinājumi ēkas ielas fasādē

77. attēls.
Notekcauruļu stiprinājumi ēkas ielas fasādē

Pagalma pusē koka jumta daļa ir sākotnējā noliktavas izbūve, kas domāta paceļamā mehānisma (vinčas) uzstādīšanai, lai būtu iespējama preču pārvietošana. Jumta izbūvei ir divslīpju jumtiņš, segts ar skārdu. Izbūvei saglabājusies sākotnējā konstrukcija un apdare – sijas ar dekoratīvi profilētiem galiem un zelma daļa, kas segta ar vertikāli liktiem dēļiem, kuru apakšējā daļa ar trīsstūra formā apzāģētiem galiem veido dekoratīvu zobinājumu (78. attēls).

78. attēls. Jumta izbūve pagalma pusē

79. attēls. Noliktavas izbūve. Skats no bēniņiem

Virš jumta kores paceļas viens mūrēts skurstenis un pieci koka ventilācijas skursteņi, kas liecina, ka ēka ir celta kā noliktava, kurai nepieciešama ventilācija.

80. attēls. Jumta segums no pagalma puses. Redzams apkures skurstenis un viens no pieciem ventilācijas skursteņiem

81. attēls. Jumta segums un ventilācijas skursteņi. Skats no ielas puses

Ēkas viena telpa bijusi apkurināma – virs jumta kores slejas mūrēts skurstenis, tagad stipri apdrupis (80. attēls). Bēniņos redzams, ka skurstenis mūrēts no ķieģeļiem, apmests un balsināts (82. attēls). Skurstenis ar ķieģeļiem atspiests pret spāri un ZR sienu (83. attēls). Apakšstāvā skurstenim pievienota apaļa padomju laika metāla krāsns. Nav nekādu pēdu, kas liecinātu par kādu senāku apkures ierīci.

82. attēls. Skurstenis pie ZR sienas

83. attēls. Skursteņa "stiprinājums" pret siju

Saglabājušies pieci sākotnējie ventilācijas skursteņi, kas izgatavoti no koka.

84. attēls. Koka ventilācijas skurstenis

85. attēls. Koka ventilācijas skurstenis

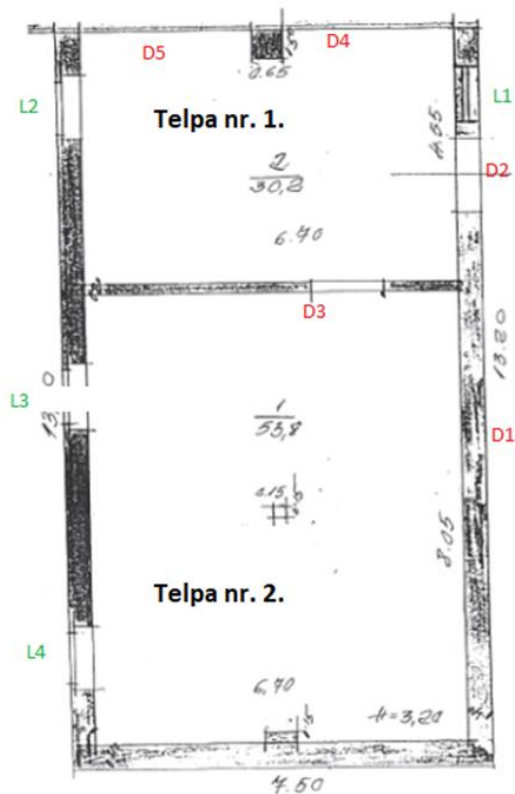
86. attēls. Koka ventilācijas skurstenis

87. attēls. Ventilācijas skursteņa atvere griestos telpā nr. 2

Iekštelpas

Ēka ar mūra starpsieni sadalīta divās telpās, kas savienotas ar durvīm.

88. attēls. Mājas plāns ar telpu, logu un durvju numerāciju

Mazākajā telpā (plānā telpa nr. 1) (88. attēls) pēc Otrā pasaules kara ticis iekārtots dzīvoklis. Par to liecina atzīme 1956. gada plānā, ka ēka ir ķieģeļu dzīvojamā ēka. Veicot sienu krāsojuma zondāžas, konstatētas piecas krāsojuma kārtas virs tām – ģipša gruntējums un tapešu kārtā. Sienu krāsojuma veids liecina par to, ka šī bija dzīvojamā telpa. Abas telpas savieno durvis, kas no mazākās telpas (plānā nr.1) puses aizmūrētas, apmestas un krāsotas, ierīkojot dzīvokli (89. attēls). Domājams, šajā laikā telpā uzstādīta arī apaļā metāla krāsns (90. attēls).

89. attēls. Aizmūrētā durvju aila, kas savieno telpu nr. 1 un nr. 2. Skats no telpas nr. 1 puses

90. attēls. Krāsns telpā nr. 1

Telpas ZR sienā atrodas divas aizmūrētas durvju ailas. Domājams, durvis savienojušas telpu ar blakus esošo ēku.

91. attēls. Durvju aila (plānā D5)

92. attēls. Durvju aila (plānā D4)

Veicot zondāžas, konstatēts, ka durvis uz pagalma pusi aizmūrētas laikā, kad telpā iekārtoja dzīvokli, tas varēja būt pēc Otrā pasaules kara (93. attēls). Sākotnējā balsinājuma kārtā konstatējama arī aizmūrētajā aila daļā.

Telpas sākotnējo grīdas segumu nav iespējams konstatēt, jo pašlaik visu telpas platību klāj betona grīda (94. attēls).

93. attēls. Aizmūrētā durvju aila uz pagalma pusi

94. attēls. Betona grīdas fragments pie ārdurvīm

2000. gadā telpā veikts remonts, ierīkoti iekārtie griesti, sienas izlīdzinātas, aplīmētas ar tapetēm. Vēsturiski vērtīgu apdares elementu – logu, durvju, kāpņu – telpā nr. 1 nav.

Lielākajā telpā (plānā telpa nr. 2) (88. attēls) griestu pārsegums ir balsinātas sijas, virs tām – balsinātu dēļu segums (95. attēls). Garenvirzienā telpu šķērso sija ar balsta stabu telpas centrā (96. attēls).

95. attēls. Griesti, sijas un balsināto dēļu pārsegums telpā nr. 2

96. attēls. Sija ar balsta stabu telpas centrā telpā nr. 2

97. attēls. Balsta sijas dekoratīvais nobeigums

98. attēls. Balsta sijas dekoratīvais nobeigums

Griestos ir sākotnējā lūka un kāpnes uz bēniņiem (99. attēls).

99. attēls. Bēniņu lūka pie DA sienas

Mūra sienas apmestas ar cementa/kaļķa apmetumu un balsinātas. Starp trešo un ceturto logu sākotnēji bija izbūvēta durvju aila, kas vēlāk apmesta un balsināta (100. attēls).

100. attēls. Apmestā un balsinātā durvju aila telpā nr. 2

Telpā nr. 2 saglabājies vienkārša dēļu grīdas seguma fragments, krāsojumu nav iespējams konstatēt (101. attēls).

101. attēls. Grīdas dēļu fragments telpā nr.2

Secinājumi, rekomendācijas

Secinājumi

Apkopojot inventarizācijas gaitā iegūto informāciju, iegūti šādi secinājumi.

1. Ēka Saules ielā 4A ir nozīmīga Bauskas vecpilsētas apbūves daļa. Ēka celta 1914. gadā, par ko liecina atzīme bēniņos. Tā ir vienkārša sarkanu ķieģeļu celtnē, kuras sākotnējā funkcija, iespējams, bijusi noliktava/veikals. Saglabājies ēkas apjoms un fasāžu kompozīcija, sarkano ķieģeļu ārējo apdari un noliktavas jumta izbūve pagalma pusē.
2. Uz ēkas sākotnējo funkciju norāda triju "aklo" logu ailes ielas puses fasādē. Ieeja ēkā bijusi no pagalma puses caur koka vārtiem ēkas galā. Ēka piebūvēta cieši blakus vecākai ēkai, tās savienojušas divas durvis. Uz jumta – pieci koka ventilācijas skursteņi, kas apstiprina pieņēmumu par noliktavu.
3. Ēka ir saglabājusi sākotnējo būvapjomu, jumta segumu un noliktavas izbūvi, kā arī koka ventilācijas tornīšus un mūrētu skursteni.
4. 20. gadsimta otrajā pusē divi "aklie" logi ielas fasādē pārbūvēti par durvīm, izbūvēta viena jauna logaila.
5. Sākotnēji ēkas fasādei bijis dzeltens krāsojums un melnas šuves, logailas - balsinātas. Fasādes gan ielas, gan pagalma pusē bojā mitrums, kas ceļas no pamatiem.
6. Pagalma fasādē starp sākotnējiem logiem izbūvētas sekundāras ailes, kas vēlāk aizbūvētas.
7. Ēku Saules ielā 4A nepieciešams renovēt – atjaunot jumta segumu un ūdens notekas, fasādes krāsojumu un ķieģeļu šuvu, logailu krāsojumu.
8. Ēkas īpašniece ir ieinteresēta ēkas vizuālo kvalitāšu uzlabošanā.
9. Celtnē ir ielas frontes apbūves ēka, kas telpiski iekļaujas apkārtējā vēsturiskajā apbūvē. Tā ir būtiska ēku kompleksa daļa, un tās atjaunošana būtu svarīga ne vien konkrētās ēkas īpašniekam, bet visai Bauskas sabiedrībai. Šā iemesla dēļ būtu lietderīgi ēkas fasāžu, logu un jumta renovācijai sniegt būtisku Bauskas pašvaldības finansiālo atbalstu.

Rekomendācijas

Nemot vērā, ka jāsaglabā Bauskas vēsturiskā centra kultūrvēsturiskā vide, plānojums, oriģinālās apbūves daļas un ainava, izstrādājot objekta rekonstrukcijas priekšlikumus un būvprojekta risinājumus ēkai Bauskā, Saules ielā 4A būtu jāievēro vairāki nosacījumi, kas attiecināmi uz ēkas vizuālo tēlu.

Apjoms un fasādes

Projektējot ēkas rekonstrukciju, saglabājams esošās būves apjoms un atjaunojama fasāžu kompozīcija, pieļaujama logu un durvju ierīkošana vēsturisko logailu vietās.

Remontējot fasādi, jāveic ķieģeļu mūrējuma remonts, ja nepieciešams, izmantojot atgūtus analoga izmēra un krāsas vēsturiskos ķieģeļus. Vajadzīga pamatu hidroizolācija, jāattīra ķieģeļu siena no kaļķu izgulsnējumiem. Jāatjauno dzeltenais fasādes krāsojums ar melnu ķieģeļu šuvu.

Cik iespējams, ēkas fasādēs jāsaglabā, jārestaurē un jārekonstruē visi vēsturiskie elementi, vēsturiskajā izskatā jāatjauno pilastri. Veicot fasādes renovāciju, jāapsver iespēja likvidēt vēsturiskai videi neadekvāti uzstādīto elektrības sadales skapi un elektrības vadus.

Jumts

Vēlams atjaunot skārda lokšņu segumu. Vēsturiskā jumta konstrukcija saglabājama, ja nepieciešams, to protezējot un labojot.

Ēka aprīkojama ar cinkotā skārda tehnēm un notekcaurulēm, izmantojot Bauskas vecpilsētai atbilstošus prototipus. Cik vien tas tehniski iespējams, jāsaglabā autentiskās detaļas – notekcauruļu vēsturiskie stiprinājumi.

Skursteņa galvu virs jumta kores vēlams plāni apmest ar kaļķa-grants apmetumu un nobalsināt. Saglabājami un restaurējami uz jumta esošie ventilācijas tornīši.

Nepieciešams saglabāt vai rekonstruēt pagalma puses jumta izbūvi ar dekoratīvajiem koka apdares elementiem. Jaunas jumta izbūves, ja tādas nepieciešamas, ieteicams projektēt vertikālu izbūvju veidā, atbilstoši vēsturiskiem analogiem. Pagalma pusē pieļaujama arī jumta logu izveidošana, iekārojot tos jumta plaknē.

Logi un durvis

Tā kā konkrētajā ēkā nav bijis neviena oriģināla loga, par paraugu jaunu logu izgatavošanai izmantojams koka logs ar tipisku 20. gadsimta sākumam raksturīgu loga dalījumu trīs/četrās rūtīs (paraugs konkretizējams pirms logu projektēšanas un pasūtīšanas). Logi krāsojami, precizējot toni darba gaitā, vēlams, izmantojot dabīgo lineļlas krāsu un ievērojot pareizas krāsošanas tehnoloģiju. Energoefektivitātes nodrošināšanai koka rāmī iestrādājama stikla pakete.

Kvalitatīvus vēsturiskos logus izgatavo SIA “Staļi” Priekuļos, SIA “Flora” Jelgavā, SIA “Mežmaļi” Valdlaučos un citi.

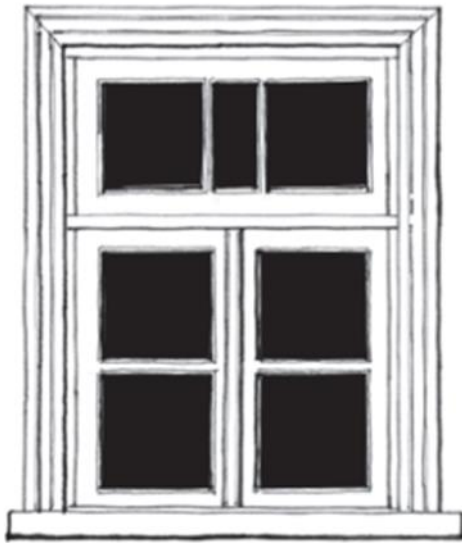
Ārdurvis projektējamas atbilstoši vēsturiskiem analogiem, piemēram, ārdurvīm Kalna ielā 6a vai Rīgas ielā 18a. Ārdurvju vērtnes un rāmji izgatavojami no koka un krāsojami ar lineļlas krāsu. Durvis būtu jāapriko ar stilistiski atbilstošu furnitūru – virām, rokturi, noseglplāksni.

Kā ēkas fasādi papildinošu elementu varētu uzstādīt jumtiņu virs durvīm. Tam jāiekļaujas Saules ielas apbūves vēsturiskajā kopskatā, tāpēc par paraugu ieteicams izmantot Bauskā atrodamo virsdurvju jumtiņu analogus, piemēram, no ēkas Rīgas ielā 8 vai citur.

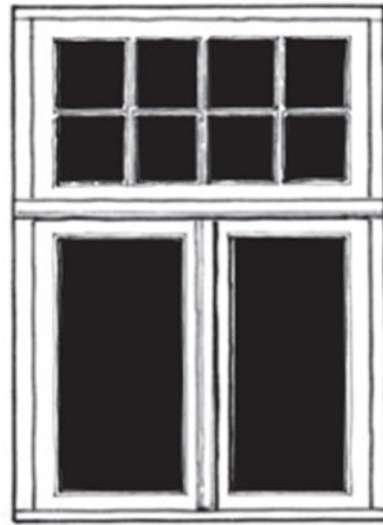
Ja īpašnieks vēlas paaugstināt ēkas energoefektivitāti, šādā nolūkā nedrīkst postīt ēkas vēsturisko fasādi un tās elementus. Tas nozīmē, ka ēku drīkst siltināt no iekšpuses, izmantojot būvei draudzīgus siltumizolācijas materiālus: linšķiedras, kaņepes, ekovati, kokšķiedras plāksnes. Akmensvate vai putuplasts (uzputotais polistirols) nav izmantojami, jo rada kondensātu un veicina mitruma uzkrāšanos, tāpēc ēkas konstrukcijas bojā pelējums, sēnes, sīkbūtnes. Akmensvati un putuplastu bojā arī graužēji.

Nepieciešams pagalma nožogošanas un labiekārtojuma risinājums.

Tā kā celtnē ir kontekstuāli svarīga Bauskas vecpilsētas perimetrālās ielu apbūves daļa un atrodas blakus Saules dārzam ar Viļa Plūdoņa pieminekli, tās atjaunošanas un fasāžu restaurācija būtu nozīmīgs ieguldījums arī Bauskas vecpilsētas kā starptautiska tūrisma “produkta” pievilcības vairošanā.

102. attēls. Logs ar diviem spraišļiem virsšķērša vērtņē. 19. gadsimta nogale, 20. gadsimta sākums.
No: Kuldīgas vecpilsētas apbūves noteikumi attēlos. Kuldīga, 2016.

103. attēls T.s. "jūgendstila" logs. 20. gadsimta sākums.
No: Kuldīgas vecpilsētas apbūves noteikumi attēlos. Kuldīga, 2016.

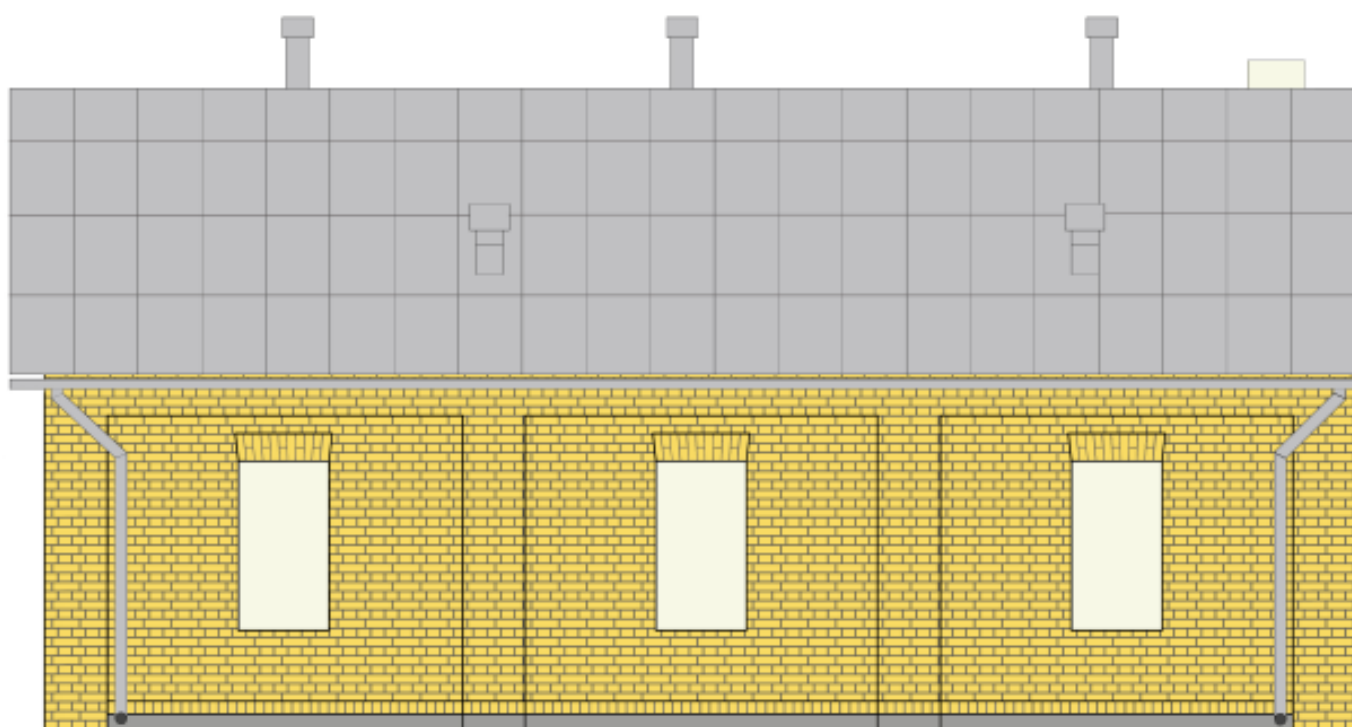

104. attēls. 1901. gada durvju kopija Bauskā, Kalna ielā 6a

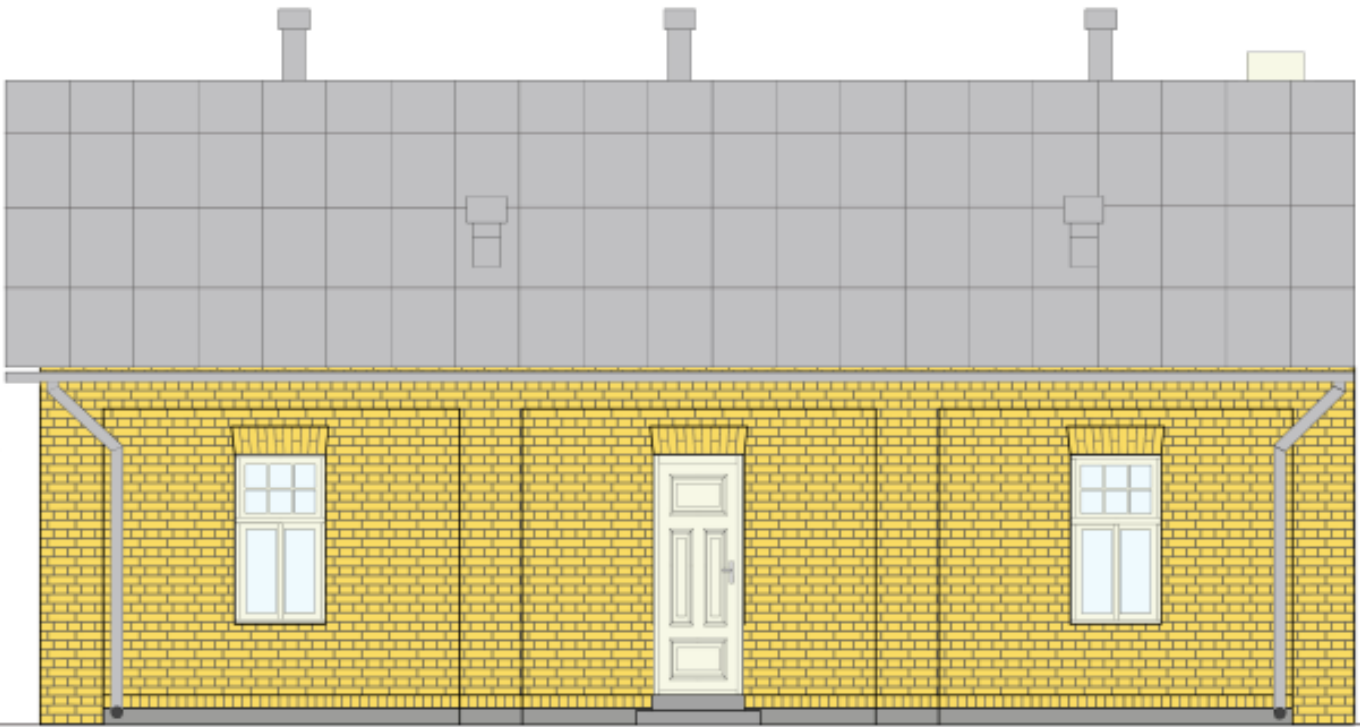

105. attēls. 19./20. gadsimta mijas durvis Bauskā, Rīgas ielā 18/1

Sākotnējās fasādes rekonstrukcijas zīmējums

Fasādes renovācijas priekšlikums

Izmantotie informācijas avoti

1. Latvijas Valsts vēstures arhīvs
 - * 1840.gada Bauskas pilsētas plāns. *LVVA,6828.fonds,2.apraksts,454.lieta,43.lapa*
 - * 1882.gada Bauskas pilsētas plāns. *LVVA,1679.fonds,156.apraksts,106.lieta*
 - * 1899.gada Bauskas pilsētas plāns. *LVVA,544.fonds,1.apraksts,7976.lieta,71.a lapa*
 - * 1940.gada foto. *LVVA,4590.fonds,1.apraksts,2733.lieta*
2. Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas pieminekļu dokumentācijas centra arhīvs, Bauskas vecpilsētas lietas
3. LNB Rokrakstu un reto grāmatu nodaļa
 - * 1848. gada Bauskas pilsētas plāns. *LNB,RRGN,inv.Nr.RKt.L-2/63*
4. Bauskas novada būvvaldes arhīvs
 - * *Bauskas novada Būvvaldes arhīvs, inv.Nr.35.*
5. Richter's Baltische Verkehrs – und Adressbücher. II Band. Kurland. 1912.
6. Ilmārs Dirveiks. Rīgas dzīvojamo māju logi 19.gs. vidus – 20.gs. Rīgas domes pilsētas attīstības departaments. 2003.
7. Kuldīgas vecpilsētas apbūves noteikumi attēlos. Kuldīga, 2016.

Pielikumi

Publikācijas

Richter's Baltische
Verkehrs-und
Adressbücher. II Band.
Kurland, 1912

Zechnsteinfegerstr.

Трубочистная ул.

92b. Bruno Lohding.

98a. Leon Helms.

138a. Wilh. Steinberg.

144. Marie Drenger.

Lidums,
Nr. 132, 22.10.1914

Administratiwi šoditi.

Kuršemes Gubernatora administratiwi šodijis: 1) Wladislawu Drukasu, no Petermuischas, ar 10 deenam zeetuma par to, ka viņš atteizees eet telefona līniju apšargat. 2) K. Wahzeru, K. Bezi, A. Sommeru, Br. Lotšmeli, St. Hamenofu, K. Leepu, J. Straufu, B. Kligenšteinu un Fr. Wafili no Behrmuischas pagasta, katru ar 10 r. wāj 3 deenam zeetuma par to, ka buhdami par dšelszēla šargeem, ziti gulejuschi, ziti atkal patwarīgi atstahjuschi šawu posteni. 3) Bauskas 2. gildes tirgoni Bruno Lodingu ar 50 r. wāj 2 nedēlam zeetuma par to, ka beš polizijas atwehles pahrdewis šahdai E. Medwedjewai 2 muzinas alus.

Latvis,
Nr. 140, 17.02.1922

Jaunā Bauskas pilš. dome.

No 1. listes pilš. galwa Juris Warenaš, Jekabs Bokis, Jahnis Schibeckš, Jekabs Frelš, Frizis Gribliš un Mart. Stanfewiškš, no 2. (wahzu) Bruno Lohdingš, Arw. Staebcaš un Edm. Lodingš, no 3. (strahdn.) Frizis Schnore, Anšis

Ielu pārdēvēšana Bauskā,
pieņemta Bauskas pilsētas valdes 1935. g.
31. maija sēdē (15. prot. 125. §) un stājusies
spēkā Pilsētu pašvaldības likuma 35. p.
kārtībā.

Nolemts līdzšinējo „Kalna” ielu pārdēvēt
par „Aizsargu” ielu un līdzšinējo „Skur-
stenslaucītāju” ielu par „Saules” ielu.

Lēmums izpildāms 2 nedēļu laikā pēc
tā izsludināšanas „Valdības Vēstnesī”.

Pilsētas galva E. K a s p a r s.
Sekretārs E. V a s a r i ņ š.

9. PERSONU SARAKSTS,
kuras 3. repatriācijas iecirknī, saskaņā ar 1939. g.
līgumu par vācu tautības Latvijas pilsoņu repat-
riaciju, š. g. 13. novembrī atlaistas no Latvijas
pavalstniecības.

56. Hedda-Marie Lodiņš (Lohding), dzim.
1917. g. 27. X Bauskā, dzīvo Bauskā, Vienības
ielā 39.

57. Marta (Martha) Lodiņš (Lohding), dzim.
1879. g. 28. XI Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu
ielā 39.

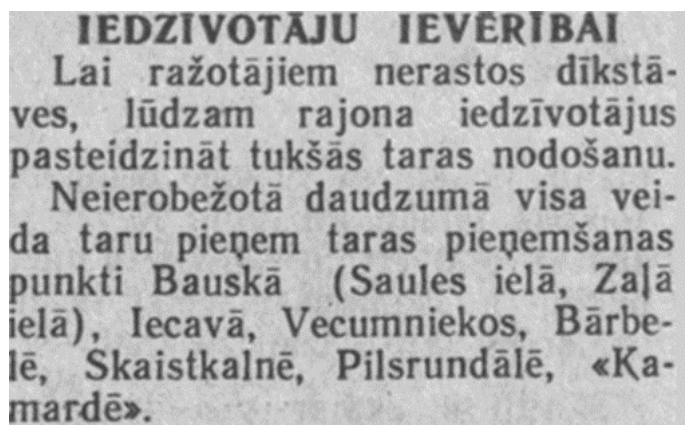
58. Zelma (Selma)-Helene Lodiņš (Lohding),
dzim. Drenger, dzim. 1883. g. 14. XI Bauskā,
dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.

59. Bruno Lodiņš (Lohding), dzim. 1880. g.
27. XI Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.

60. Aleksandrs (Alexander) Lodiņš (Lohding),
dzim. 1883. g. 10. X Bauskā, dzīvo Bauskā,
Sudmalu ielā 39.

230. Ilze (Ilse) Lodiņš (Lohding), dzim.
1921. g. 6. maijā Bauskā, dzīvo Bauskā, Vienības
ielā 39.

231. Frīda Lodiņš (Lohding), dzim. Feier-
ābends (Feyerabend), dzim. 1889. g. 9. dec.
Jelgavā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.

Izraksts

no VKPAI rīkojuma nr. 2/15 (01.04.2011.) VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJAS REKOMENDĀCIJAS Nr. 2011-3 VĒSTURISKO ĒKU ENERGOFĒKŒTIVITĀTES UZLABOŠANAI.

4.3. Svarīga vēsturisko ēku arhitektūras sastāvdaļa ir logi. Tie ir viens no aktīvākajiem fasādes elementiem, kā arī stila un laikmeta tehnisko iespēju spogulis. Jācenšas saglabāt katru oriģinālu logu, to kopjot, remontējot un restaurējot. Logu nomaiņa atbalstāma tikai gadījumos, ja bojājumu novēršana ievērojami pārsniedz jauna, kvalitatīva un tāda paša materiāla loga izgatavošanas un iestrādāšanas izmaksas. Kā kompromiss pieļaujama logu iekšējo rāmju nomaiņa. Pēc iespējas jā saglabā vismaz logu oriģinālie ārējie rāmji. Logu nomaiņa veicama vienīgi saskaņā ar visas ēkas fasādes risinājuma projektu.

Koka logu un durvju priekšrocības:

koka izstrādājumi ir ekoloģiski, koka resursi dabā atjaunojas;

koka logu un durvju utilizācija nenodara ļaunumu videi;

koka logu un durvju konstrukcija ir elpojoša, palīdz novērst mitrumu un pelējumu telpās;

atbilstoša lietošana un kopšana garantē to ilgmūžību, tie ir remontējami un pārkrāsojami;

koka logus iespējams modernizēt, nomainot stiklus un iestrādājot blīvumiju;

būtiska durvju un logu sastāvdaļa ir arī logu un durvju furnitūra.

Izraksts

no saistošajiem noteikumiem par Bauskas novada pašvaldības līdzfinansējumu kultūras pieminekļu saglabāšanai.

4. Pieteikumu līdzfinansējuma saņemšanai var iesniegt vienu reizi gadā, bet ne vairāk kā 15 000 EUR piecu gadu periodā. Vienā pieteikumā var iekļaut vairākus darbu veidus.

II. Finansēšanas nosacījumi un apmērs

5. Pašvaldības līdzfinansējums tiek piešķirts šādiem darbiem:

5.1. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves, tās daļas vai mākslas pieminekļa konservācijas vai restaurācijas būvniecības ieceres dokumentācijas vai tam pielīdzināma dokumenta (konservācijas/restaurācijas programmas), ieskaitot arhitektoniski mākslinieciskās

inventarizācijas vai arhitektoniski mākslinieciskās izpētes un tehniskā apsekojuma sagatavošanai – līdz 100 %, bet ne vairāk kā 2000 euro;

5.2. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas fasādes vēsturiskās apdares konservācijai vai restaurācijai – līdz 80% no tāmes, bet ne vairāk kā 5000 euro;

5.3. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas autentisko būvgaldniecības izstrādājumu konservācijai vai restaurācijai – līdz 80% no tāmes, bet ne vairāk kā 5000 euro;

5.4. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas oriģinālā jumta seguma restaurācijai - līdz 80% tāmes, bet ne vairāk kā 5000 euro;

5.5. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas konstrukciju konservācijai vai restaurācijai - līdz 80% tāmes, bet ne vairāk kā 5000 euro;

5.6. arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas fasādes autentisko dekoratīvās apdares detaļu konservācijai vai restaurācijai - līdz 80% tāmes, bet ne vairāk kā 2000 euro;

5.7. publiski pieejama mākslas pieminekļa, arhitektūras pieminekļa, vēsturiskās apbūves ēkas interjera apdares un iekārtas elementu konservācijai vai restaurācijai - līdz 80% tāmes, bet ne vairāk kā 2000 euro;